Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000146

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. ПЛІХТЯК Петро Петрович
2. Petro P. PLIKHTIAK

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 03.00.16

Назва наукової спеціальності: Екологія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-05-2025

Спеціальність за освітою: Екологія та охорона навколишнього середовища

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.371.01

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва ім. П. С. Пастернака

Код за ЄДРПОУ: 00994147

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, буд. 31, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державний комітет лісового господарства України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.35

Тема дисертації:

1. Біоекологічні засади формування ялицево-букових лісів низькогір'я Покутських Карпат

2. Bioecological principles of the formation of fir-beech forests of the low-mountain terrain of the Pokuttia Carpathians. – Qualifying scientific work on manuscript rights

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі узагальнено теоретичні, методичні та практичні положення щодо сучасного стану, екологічних умов формування, видового складу рослин і мікобіоти, типологічної і синтаксономічної структури, динамічних тенденцій та основних стадій демутаційних процесів після проведення рубок у ялицево-букових лісах низькогір'я Покутських Карпат. Встановлено, що структура і пропорції ценофлори ялицево-букових лісів є характерними для широколистяних лісів: серед життєвих форм рослин провідна роль належить полікарпічним травам (74,0%), з них більшість – довгокореневищні види (22,7%). Спектр клімаморф теж є характерним: гемікриптофітів 46,0%, криптофітів 30,0% та фанерофітів 17,0%, і зовсім незначна участь терофітів (4,0%) і хамефітів (3,0%). Ценотично ялицево-букові ліси неоднорідні: серед них діагностовано 5 асоціацій, виділених за методикою еколого-флористичної класифікації рослинності та 26

асоціацій, виділених за домінантним принципом. Природне поновлення лісу проходить із регулярною зміною етапів появи підросту – спочатку букового, а потім ялицевого, що зв'язано не тільки із насіннєвими роками для бука і ялиці. Вивчення причин всихання деревостанів ялицево-букових лісів дозволило встановити, що найвища частка уражених дерев ялиці є у лісах, із яких вибірковими рубками вибрано бук. Науково обґрунтована раціональна система лісового господарства, заснована на використанні біологічних законів, які керують лісовою екосистемою, дозволить розробити модель управління лісами, що приведе до природного відтворення корінних карпатських деревостанів.

2. The dissertation work summarizes theoretical, methodological and practical provisions regarding the current state, ecological conditions of formation species composition of plants and mycobiota, typological and syntaxonomic structure, dynamic trends and main stages of demutation processes after conducting felling in fir-beech forests of the low-mountain terrain of the Pokuttia Carpathians, which covers an altitudinal belt of vegetation up to 800 m. The paper presents the results of a retrospective literature analysis and generalizes the main lines of modern research on fir-beech forests, highlighting the main stages of the phytohistorical genesis of mixed mountain forests of European beech and silver fir. 13-year monitoring studies made it possible to analyze the environmental preconditions for the formation of fir-beech forests in the altitudinal gradient of the Pokuttia Carpathians mountain system. The distribution of areas of the fir-beech forests by edatopes shows that they occupy a fairly wide range of trophotopes, but are strongly limited in the choice of hygrotopes. This indicates the plasticity of such forests in terms of soil nutrient status and high demands on substrate moisture, which emphasizes the Atlantic nature of the beech and fir areas. It should be pointed out that the fir-beech forests prefer north-eastern and north-western macroslopes with a steepness of up to 25 degrees. It is established that one of the main factors in the formation of such forests is the vertical differentiation of vegetation and soils. A significant influence of the soil profile thickness on the species composition of fir-beech forests was noted. A dependence of the species composition of forests on the depth of occurrence of the bedrock was revealed. The closer it lies to the surface, the greater the percentage of conifers, including silver fir, in mixed forest stands. Thin brown soils provoke acidification of the soil solution and the appearance of acidophilic species in such forests. The studies have clarified the specifics of the systematic composition and structural organization of the coenoflora of natural fir-beech forests and its dynamics, including in the process of conducting selection felling. To assess changes in the species composition of the forests, a diagnostic system based on characteristic species was used according to the ecological-floristic classification of vegetation. It was found that the structure and proportions of the coenoflora of fir-beech forests are characteristic of broad-leaved forests: among life forms of the plants, the leading role belongs to polycarpic grasses (74.0%), of which the majority are long-rhizome species (22.7%). Only when the forest stand is thinned do taproot and fasciculated-root species appear here, the role of which in natural forests is insignificant. The spectrum of climamorphs is also characteristic: 46% of hemicryptophytes, 30% of cryptophytes, and 17% of phanerophytes, and a very small proportion of therophytes (4%) and chamaephytes (3%), which also indicates the adaptation of the plants to the conditions of broad-leaved forests, while the admixture of fir has little effect on this distribution. The same data were obtained when distributing plant species according to their ability for vegetative reproduction. Vegetatively mobile species make up 39.9%, vegetatively sedentary species – 28.3%, and vegetatively immobile species – 31.8%. J. Grime's system of life strategies allows understanding the behavioral strategy of species in a group. It turned out that in fir-beech forests, most species belong to the group of stress-tolerant species which have a reduced ability to compete with alien species (55.2%).

Державний реєстраційний номер ДіР: 0115U001857

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Kulbanska I.M., Plikhtyak P.P., Shvets M.V., Soroka M.I., Goychuk A.F. Lelliottia nimipressuralis (Carter 1945) Brady et al. 2013 as the causative agent of bacterial dropsy of common silver fir (Abies alba Mill.). Folia forestalia polonica. Series A Forestry. 2022. 64(3). P. 173–183. https://doi.org/10.2478/ffp-2022-0017
- Kulbanska I., Gojczuk A., Soroka M., Plichtiak P., Shvets M., Pasichnyk L. Bacterial wetwood of Ulmus glabra Huds. in the relict coenopopulation of the Pokutsky Carpathians (Ukraine). Folia Forestalia Polonica. 2024. 66(4). P. 371–382. https://doi.org/10.2478/ffp-2024-0028
- Гудима В.Д., Парпан Т.В., Пліхтяк П.П. Функціонально-цільова і вікова структура гірських лісів Українських Карпат. Лісівництво та агролісомеліорація. 2019. Вип. 133. С. 71–77. DOI: https://doi.org/10.33220/1026-3365.133.2018.71
- Сорока М., Возняк А., Гойчук А., Ониськів А., Пліхтяк П. Фітоценотичні передумови всихання Abies alba Mill. у лісових ценозах державного підприємства «Кутське лісове господарство». Наукові праці Лісівничої академії наук України. 2019. Вип. 18. С. 21–34. https://doi.org/10.15421/411902
- Пліхтяк П.П., Возняк А., Сорока М.І., Ониськів А.П. Реліктова ценопопуляція Ulmus glabra Huds. у Покутських Карпатах. Наукові праці Лісівничої академії наук України 2021. Вип. 23. С. 29–41. https://doi.org/10.15421/412124
- Пліхтяк П.П., Хомюк П.Г. Динаміка природного поновлення бука лісового за результатами проведення доглядових та групово-вибіркових рубок. Наукові праці ЛАН України. 2022. Вип. 24. С. 91–103. https://doi.org/10.15421/412208
- Возняк А., Сорока М., Пліхтяк П., Гойчук А.Ф., Кульбанська І.М. Системно-структурні особливості фітобіоти ялицево-букових лісів Покутських Карпат. Наукові праці Лісівничої академії наук України. 2024. Вип. 26. С. 20–34. https://doi.org/10.15421/412401
- Plichtiak P., Kulbanska I., Soroka M., Gojczuk A. Zmiany składu gatunkowego lasów jodłowo-bukowych pod wpływem cięć selektywnych w Karpatach Pokuckich (Ukraina). Zarządzanie ochroną przyrody w lasach. 2023. XV. P. 7–22. https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.7138
- Kulbanska I., Soroka M., Gojczuk A., Plichtiak P. Stan sanitarny lasów Karpat Pokucko-Bukowińskich i czynniki jego pogorszenia. Zarządzanie ochroną przyrody w lasach. 2023. XV. P. 25–40. https://doi.org/10.5604/01.3001.0054.7140
- Парпан В.І., Гудима В.Д., Чернявський В.В., Парпан Т.В., Кічура А.В., Трентовський В.В., Фенич В.С., Токар В.І., Пліхтяк П.П., Чебан І.Д. Рекомендації з рубок переформування в основних типах лісу Українських Карпат. Наукові основи ведення лісового господарства в Українських Карпатах. Збірник рекомендацій УкрНДІгірліс, Івано-Франківськ: УкрНДІгірліс, 2018. 5. С. 101–119.
- Парпан В.І., Олійник В.С., Гудима В.Д., Парпан Т.В., Чернявський М.В., Трентовський В.В., Пліхтяк П.П., Чебан І.Д. Рекомендації з проведення поступових і вибіркових рубок в гірських лісах Карпат. Наукові основи ведення лісового господарства в Українських Карпатах Збірник рекомендацій УкрНДІгірліс, Івано-Франківськ: УкрНДІгірліс, 2018. 5. С. 88–100.
- Близнюк М.М., Пліхтяк П.П. Місцеві екологічні дії в територіальних громадах: досвід Косівщини та перспективи розвитку. Горбуновські читання. Оцінка екологічного стану території та перспективи розвитку туризму і рекреації Чернівецької області: Матеріали науково-практичної конференції. Чернівці, 2012. С. 7–18.
- Пліхтяк П.П. Лісівнича ефективність рівномірно-поступових рубок у ялицевих лісостанах. Сучасні проблеми лісівничо-екологічної типології: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. С. 6–12.
- Гудима В.Д., Пліхтяк П.П., Гудима В.М., Калуський В.Р. Лісокористування в гірських лісах Українських Карпат. Актуальні проблеми лісового і садово-паркового господарства: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Умань, 2018. С. 65–66.

- Пліхтяк П.П., Гудима В.Д. Способи рубок і обсяги заготівлі деревини у гірських букових лісах Українських Карпат. Стан і перспективи природокористування в Україні: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2018. С. 40–45.
- Пліхтяк П.П. Аналіз сучасного стану і способів ведення лісового господарства у ялицевих лісах Українських Карпат. Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем: Матеріали 69 науково-технічної конференції. Львів: НЛТУ, 2019. С. 71–73.
- Пліхтяк П.П. Сучасний стан, шляхи збереження і відтворення ялицевих лісів Українських Карпат. Дослідження лісових та урбанізованих екосистем для забезпечення сталого розвитку: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ЦП «Компринт», 2020. С. 64.
- Гудима В.Д., Пліхтяк П.П. Стан і перспективи застосування поступових і вибіркових систем рубок головного користування у Карпатах. Лісівнича наука: стан, проблеми, перспективи розвитку: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Харків: Планета-Прінт, 2021. С. 42–43.
- Пліхтяк П.П., Сорока М.І. Особливості формування Fagetum nudum у Покутських Карпатах. Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем: Матеріали 71 науково-технічної конференції. Львів: НЛТУ, 2021. С. 61–63.
- Plichtyak P. Biodiversity of beech forests of the Kuty Forestry State Enterprise and ways of its support. The current state of development of world science: characteristics and features: III International Scientific and Theoretical Conference. Lisbon, Portugal, 2022. P. 63–64. DOI: 10.36074/scientia-05.08.2022
- Plichtyak P. Wpływ cięć selektywnych na odnawianie buka w Karpatach Pokuckich. The main prospects for the development of science in modern life: The XXXVI International Scientific and Practical Conference (September 13–16, 2022). Warsaw, Poland, 2022. P. 17–19.
- Пліхтяк П.П. Роль мікобіоти у підтриманні функціональної здатності бучин ДП «Кутське лісове господарство». Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем: Матеріали 72 науково-технічної конференції (6 грудня 2022 р.). Львів: НЛТУ, 2022. С. 67–69.
- Пліхтяк П.П. Зміна біорізноманіття ялицево-букових лісів Покутських Карпат під впливом вибіркових рубок. Екологічна безпека та раціональне природокористування: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (16 листопада 2023 р., м. Житомир). Житомир: Житомирська політехніка, 2023. С. 46–47.
- Пліхтяк П.П. До питання лісівничої ідентифікації ялицево-букових лісів Покутських Карпат. Edukacja i nauka leśna: stan, problemy i perspektywy rozwoju: Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції Малинського фахового коледжу (Україна) та Міжнародної Академії Прикладних Наук в Ломжі (Польща) (21 березня 2024 р.). Малин-Ломжа, 2024. С. 64–68.
- Пліхтяк П.П. Особливості формування біоморфологічної структури флори ялицево-букових лісів Покутських Карпат. Наближене до природи лісівництво: проблеми та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (25–26 квітня 2024 р., м. Київ). Київ: НУБіП, 2024. С. 121–123.
- Пліхтяк П.П. Екологічна зумовленість формування ялицево-букових лісів Покутських Карпат і проблеми їх відтворення. Наукові основи підвищення продуктивності та біологічної стійкості лісових та урбанізованих екосистем: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Львів: НЛТУ, 2024. URL: https://conf.nltu.edu.ua/index.php/nltu150/article/view/172
- Пліхтяк П.П. Видове біорізноманіття ялицево-букових лісів низькогір'я Покутських Карпат. Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки і виробництва: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (19 квітня 2024 р., м. Біла Церква). Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 179–181.
- Пліхтяк П.П. Лісівнича характеристика ялицево-букових лісів низькогір'я Покутських Карпат. Сучасний стан та перспективи розвитку лісового і садово-паркового господарства: Матеріали Всеукраїнської

науково-практичної Інтернет конференції (13 листопада 2024 р., м. Умань). Умань: Уманський НУС, 2024. С. 50–52.

- Пліхтяк П.П. Мікоризуючі види грибів ялицево-букових лісів Покутських Карпат. Екологічна безпека та раціональне природокористування: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (14 листопада 2024 р., м. Житомир). Житомир: Житомирська політехніка, 2024. С. 36.
- Пліхтяк П.П. Екологічні закономірності формування ялицево-букових лісів Покутських Карпат і проблеми їх відтворення. Природа в окупації – 10 років російської військової агресії проти довкілля. Перспективи відновлення природоохоронних територій України: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (28–29 березня 2024 р., м. Хмельницький), Київ: Центр екологічної освіти та інформації, 2024. С. 159–162.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення стану навколишнього середовища

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0115U001857

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Парпан Василь Іванович
2. Vasily I. Parpan

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український науково-дослідний інститут гірського лісівництва ім. П. С. Пастернака

Код за ЄДРПОУ: 00994147

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, буд. 31, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державний комітет лісового господарства України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Нейко Ігор Степанович

2. Ihor S. Neyko

Кваліфікація: д.с.-г.н., с.н.с., 03.00.16, 06.03.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4473-540X

Додаткова інформація: ;https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=Qw9J8SkAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція»

Код за ЄДРПОУ: 00994101

Місцезнаходження: вул. Максимовича, 39, Вінниця, Вінницький р-н., 21036, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державне агентство лісових ресурсів України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коніщук Василь Васильович

2. Vasyl V. Konishchuk

Кваліфікація: д.б.н., професор, 03.00.16, 101

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4115-5642

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроекології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Дем'янюк Олена Сергіївна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Дем'янюк Олена Сергіївна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Мазур Світлана
Реєстратор	УкрІНТЕІ

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна